

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Серафим Любомиров Петров

член на научно жури за защита на дисертационен труд на тема

„СЪСТОЯНИЕ И ПРЕСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА УСЛУГИТЕ ОТ ОБЩ ИНТЕРЕС В БЪЛГАРИЯ” (ИЗСЛЕДВАНЕ НА РЕГУЛАЦИИТЕ НА ЕНЕРГИЙНИТЕ УСЛУГИ)

за присъждане на образователната и научната степен „доктор”
на **Любимка Маркова Андреева**, задочен докторант в катедра „Публична
администрация” към Философски факултет на Софийски Университет „Св.
Климент Охридски”

(съгласно заповед № Р038 - 626/10.12.2014 г. на Ректора на
Софийски Университет „Св. Климент Охридски”)

I. Представени материали

А. Дисертационен труд – състои се от 247 страници включващ: съдържание, въведение, три глави, заключение, библиография (в т.ч. 33 заглавия на книги и статии на български език; 41 заглавия на книги и статии на английски език; 17 заглавия на интервюта и доклади; 37 заглавия на закони, директиви, наредби, регламенти и други документи). Текстът е илюстриран с 6 таблици и 6 графики. Включени са и 2 приложения с общ обем от 29 страници.

Б. Автореферат на дисертация за образователна и научна степен „доктор” в обем от 26 страници.

В. Представени са 6 научни публикации.

II. Оценка на дисертационния труд

1. Темата на дисертационния труд е актуална, важна за теорията и управленската практика; разработката е своевременна.
2. Целите, задачите, обекта и предмета на изследването, методите, ограничителните условия са формулирани ясно и защитимо.
3. Дисертационният труд е добре и ясно структуриран, направена е преценка за това, каква част от данните и материалите от изследването да се включат в текста и каква да остане в приложение, за да се документира подробно проведеното изследване.

4. Подробно се разглежда от теоретико-практическа гледна точка на модела на управление на услугите от общ интерес и причините за включването на публичното управление в тази сфера.
5. Изходна позиция в изследването е представянето на европейската политика на управление на услугите от общ интерес, за да се покаже как новият модел на публичното управление се развива и прилага по отношение на различните видове услуги в Европа и какво е влиянието, което оказва върху държавите – членки. Общата основа на управление в ЕС, както се посочва от докторантката, е насочено към нормативното регулиране. Подходът е чрез „налагане” на правила (задължения за обществена услуга) да се осигури правото на всеки европейски гражданин на достъп до стоки и услуги от общ интерес при определено количество, качество и цена.
6. Анализират са регулациите на електроенергийния пазар в България и регулациите на производството от възобновяеми енергийни източници в периода 1999-2013 г. в контекста на новия модел на управление в Европа. Обект на анализа са ключови стратегически и нормативни документи както на ЕС, така и на България, за да се оцени посоката, формата, степента и тенденциите на развитие на регулаторния модел на управление в България. Докторантката извежда основните пречки стоящи пред ефективното регулиране на енергийните услуги у нас.
7. Един от важните изводи, който се налага от проведеното изследване е, че българският регулаторен модел на управление на електроенергийния пазар не съответства на общоевропейския модел. Независимо, че изграждането на електроенергиен пазар у нас е хармонизирано в съответствие с правилата за конкуренция и изискванията на ЕС, приетият в България през 1999 г. Закон за енергетиката и енергийната ефективност вместо да въведе конкуренцията на пазара на енергийни услуги, въвежда непазарен търговски модел „Единствен купувач”.
8. В дисертационния труд е извършено проучване на българския регулаторен модел в областта на производството на енергия от възобновяеми енергийни източници. Докторантката анализира промените в нормативната база, за да се установи, как влияят върху управлението на сектора. Анализите показват, че регулаторният модел на управление в сектора ВЕИ също е обременен със сериозни недостатъци, като:
 - непоследователност и честа промяна на инструментите на регулирането – преференциално ценообразуване и задължително изкупуване на електрическата енергия.

- неефективен регулаторен модел на управление, обременен в голяма степен с неяснота, липса на прозрачност и независимост относно управлението и контрола.
 - липса на енергийна борса, чрез която да се въведе конкуренцията на пазара на енергийни услуги
 - непоследователно и непрогнозируемо управление.
9. Оценявам положително литературната и практическа информираност на докторантката.
10. Приемам формулираните от авторката приноси, а именно: дадена е дефиниция на понятието „услуги от общ интерес“ и е направено разграничение между видовете услуги; доказана е връзката между управлението на услугите от общ интерес и ролята на държавата в този процес; извършено е изследване на електроенергийния пазар в България и се посочват дефектите на регулаторния модел в следствие на отсъствие енергийна борса, която да въведе конкуренцията на пазара на енергийни услуги; изведена е ролята на регулаторния орган в процеса на премахване на непазарния модел „Единствен купувач“; анализът на регулирането в сектора на възобновяемите енергийни източници в България показва, че регулаторния модел на управление е неефективен и не води до постигане на публичната полза; демонстрирана е приложимостта на общеевропейския регулаторен модел към енергийните услуги в България.

III. Публикации по темата на дисертационния труд

Представени са шест самостоятелни публикации - в тях са отразени постиженията на докторантката в процеса на разработване на дисертационния труд. Публикациите са докладвани на престижни форуми: две от тях – на международни конференции и са публикувани (или са под печат) в сборниците с материали. Публикациите са свързани непосредствено със засегнатите в дисертацията въпроси и са в същата тематична област.

Авторефератът отразява всички основни моменти на дисертационния труд.

Цитирания: в представените материали – дисертация и автореферат няма данни за цитирания на научните публикации на докторантката.

IV. Критични бележки и препоръки

Текстът на дисертацията е все още на места доста обстоятелствен и създава впечатление за известни повторения.

Бих препоръчал в по-нататъшната си научна работа докторантката да продължи досегашните си изследвания като участва активно в научни конференции особено в критичната среда на млади учени и запознаване на администрацията с резултатите от изследванията си. Това са важни фактори за „кристализиране“ на собствените идеи на научното и професионално израстване.

V. Лични впечатления

Не познавам лично докторантката. Всички преценки в настоящата рецензия се базират единствено на представените дисертация и автореферат. Те дават основание да считам, че тя отлично познава проблемната област и литературните източници свързани с нея, съществуващите проблеми и има критично отношение към тях. Умее да провежда самостоятелни научни изследвания и правилно да интерпретира резултатите от тях. Има съвестно отношение към извършваната работа и изследователската дейност. За качеството на представения дисертационен труд освен добрата теоретична подготовка, допринася и нейният опит от практиката.

VI. Заключение

Дисертационният труд заслужава положителна оценка както по отношение на теоретичната задълбоченост, така и по отношение на извършените аналитични проучвания. Считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото прилагане за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Давам положителна оценка на дисертационния труд на тема „Състояние и перспективи за развитието на услугите от общ интерес в България“ (изследване на регулациите на енергийните услуги) и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на **Любимка Маркова Андреева, задочен докторант в катедра „Публична администрация“ към Философски факултет на Софийски Университет „Св. Климент Охридски“.**

Рецензент:

(проф. д-р Серафим Петров)

София, 9 февруари 2015 г.